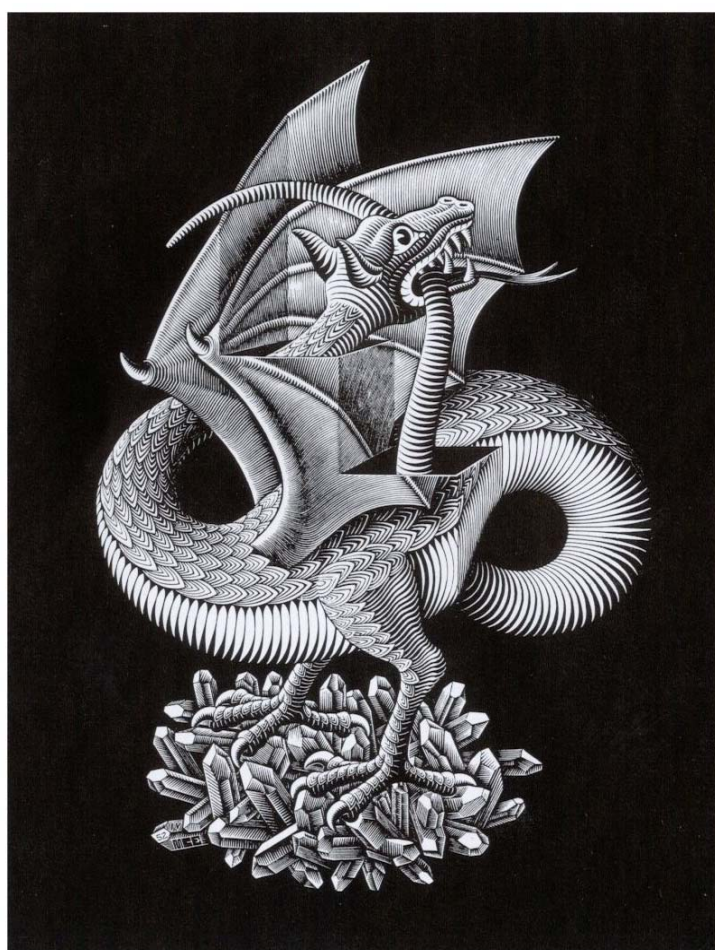

O Magii

Ondřej J. Kocina

1. Úvodem

Magie! Jak toto slovo zní v našem moderním světě rozumu. Je dnes ještě možno koncept magie vůbec nějak smysluplně obhájit?

Je velmi obtížné popsat tisíciletí magického bádání – a je ještě obtížnější prezentovat závěry na akademické půdě VŠE. Nemůžu si tedy klást za úkol předložit komplexní vysvětlení magických dějů, mohu se však pokusit obhájit koncept magie – jako koncept alternativního pohledu na svět.

1.1. Od logu k mýtu

Nikdy v historii lidstvo nedisponovalo takovou mírou „poznání“, jakou disponuje dnes. Mohli bychom se právem domnívat, že po tisíciletích bádání lidstvo dospěje do stavu, kdy koncept člověka a jeho vztah ke světu bude již vcelku ujasněn a nebude už nijak výrazně zpochybňován. Tuto ideu mělo na počátku 20. století řada lidí. Život je však tajuplný a má pro nás řadu překvapení. První světová válka, rozmach komunismu v SSSR a druhá světová válka uštědřila této ideji drtivou ránu. Následné globální problémy ukazují, že se od padesátých let 20. století mnoho nezměnilo. Vzpomeňme na anexi Tibetu, na Vietnamský konflikt, na Pol Pot a či na vraždění ve Rwandě (kterému nechtělo OSN čelit). Je i nadále jasné, že se lidstvo obdobným konfliktům zřejmě nevyhne. Dnes hoří nesmyslné konflikty o ropu a plyn, v blízké budoucnosti se zřejmě dočkáme konfliktů spojených s klimatickými změnami. Naše realita se změnila v surreality.

Nutno podotknout, že se všechny tyto ohromné lidské katastrofy odehrávají na pozadí tzv. „euroatlantické civilizace“ – tj. na pozadí „západního poznání světa“. Chce se nám říct – Ejhle, kam nás dovedlo naše hledání pravdy!

Západní způsob myšlení nás měl dovést pomocí objevení „pravdy“ „do lepšího světa“ – měli jsme pojmut principy přírody, objevit její skryté kauzality, definovat pojetí člověka a určit jeho místo na světě s ostatními tak, aby již nevznikaly deformace a tlaky způsobené „nepojmutím“, „nepochopením“ jsoucna, reality, toho co jest pravdivé (viz. níže - Platónův koncept poznání nejvyšší ideje dobra).

Západní způsob myšlení (filozofie, vědy) můžeme charakterizovat principem „Od mýtu k logu“. Tímto se západní civilizace vyčlenila ze systému polonáboženských civilizací a zaujala své specifické místo v historii lidstva tím, že ovládla kauzality hmotné přírody. Žijeme ve světě loga, logiky, kauzality, racionality, empiriky... a opovrhujeme *mýty*. Mě však nějak splývají sopeopery s řeckými bájemi, válka v Iráku se zjevením sv. Jana, biblická povodeň s projevy Václava Klause v jeden podivuhodný *mýtus*. Uvnitř člověka je něco, co nelze jednoduše zničit.

Je náš svět dnes lepším, než byl před dvěma tisíci léty? Těžko říci. Při jedné debatě jsme došli k závěru, že z pohledu člověka je celkem jedno, do jaké doby se narodí. Že z pohledu jednotlivce neexistuje žádný „vývoj“ – žádná „lepší budoucnost“ – problémy a nejistoty jedné doby se jen zvolna přelévají do problémů doby jiné. Pro člověka v každé době je však nejdůležitější otázka **jeho vztahu pobývání na světě s ostatními**.

Navíc, zdá se, že se tento vztah „pobývání“ může redukovat na jeden prostý princip – na obyčejné lidské štěstí, dobro.

Co je však toto „lidské štěstí“? Ukojení tužeb, splnění snů? Tento problém již řeší antičtí filosofové (Aristoteles, Platón). Ti se domnívají, že dobro je „nejvyšší idea“ a že se lze štěstí - dobru „naučit“ (Např. Platón ústy Sokrata – pojetí **megiston** mathéma – „dobro jako číslo“, dobro jako nejvyšší idea, Slunce v Platónské jeskyni.) Platónská vize dobra se často interpretuje jako „poznatek“, „znalost“, kterou lze „vyučovat“. Domnívám se, že se Platón dá interpretovat i jinak – Nyní si vezmu na pomoc úryvek Ivana Chvatíka:

„Vyučování je dávání, poskytování; avšak poskytováno není ve vyučování to, čemu se lze naučit, nýbrž žákovi je dáván jen návod, aby si sám vzal to, co již má. Dávat takovýto návod je ovšem právě ona Platónova dialektická paideia, právě tak jako to, čemu Aristotelés říká epagogé a z čeho se

*postupně a částečným zatemněním toho, oč ve vlastním smyslu jde, vyvinul metodický postup zvaný indukce.*¹

Chvatík ukazuje, že „učení“ v pojetí Platónově je trochu složitější. Platón zjevuje princip dobra v podobenství o jeskyni, kde je oním sluncem, které nevidíme a které je třeba odkrýt. Učení v platónském slova smyslu je tedy způsob „odkrývání“ toho na co (či čemu) již „patříme“. Toto „patření“ je svou podstatou vztah iracionální (vnějšek pasivní - dynamis, vnitřek aktivní), byť jej můžeme rozumem pojmout, pochopit. K úplnému pojetí (pochopení) „patření“ nám však prostý rozum (tak jak jej profánně vnímáme) nestačí – **k pojetí je rovněž zapotřebí druhé složky rozumu (být ji často považujeme za jakýsi „nerozum“) – a to cit, emoci.** Vztah musíme procítit, jinak není vztahem. (Po)odkrytí „patření“ má za následek iracionální údiv a radost (vnitřek pasivní, vnějšek aktivní). (Po)odkrytí je egyptským Ach, kabalistickým Šin, šuměním života. **Poznání, které k tomuto (po)odkrytí nevede, dobro (lidské štěstí, radost) nepůsobí** (např. může být pochopené rozumem, ale nemusí být procítěné – (pochopení atomové energie, které vedlo ke stvoření atomové bomby)) a naopak.

„Z.Neubauer říká, že informace jsou něco jako toto (krásné – pozn.aut.) ráno, „co nás formuje in“. Co čteme v novinách jsou jakési „exformace“, jenž po nás sklouznou, neovlivní, neutěší, neuspokojí“²

Poznání ve smyslu (po)odkrytí má tedy kromě „pochopení“ i něco společného se smyslem, významem, emocí, radostí, souzněním – tj. s otázkou po našem (nikoliv bytí, ale) smyslu, významu. **Neptáme se zdali jsme (po)jsoucností (jsoucím), ale: „kdo jsme, odkud jsme přišli a kam směřujeme“ - (tj. komu, na co „patříme“)** A pokud možno směřovat (patřit na to) tak, abychom se vzájemně nepomlátili. Toto vše jsou otázky pro třetí tisíciletí.

Filosofie upřednostňuje *logos* (rozum) k (po)odhalení „patření“ na skutečnost (pravdu, realitu, dobro). Magie však užívá *mýtu* (rozumu i emocí, citů, pudů jako jakéhosi holistického *rozumu*) jako přirozeného způsobu vnímání světa (patření na skutečnost, realitu, dobro).

Máme se ptát po ontologické jsoucnosti smyslu (či významu)? Magika tato otázka nezajímá. Magik ví, že smysl je *mýtus* – a to mu stačí. Jeho realita je surrealitou, jeho pravda je „surpravda“ a „patření“ mu zprostředkuje surracionalita.

2. Magický předkoncept

Aneb to, co potřebujeme vědět, abychom dokázali alespoň částečně porozumět konceptu magie.

2.1. Magie - černá sestra filosofie

Madonu s děťátkem mají snad v každém venkovském kostelíku. Když však má nějaká černou barvu, začnou se kolem ní srocovat davy a venkovský kostelík brzy povýší. Když jsem se ptal na jejich záhadný původ, pan farář mi řekl, že jde o normální „bílé“ madony, které časem zčernaly (třeba od voskových svící). Když jsem se jej poté zeptal, proč tedy přitahují tolik poutníků, řekl mi, že změna barvy svědčí o něčem zvláštním, že je možné, že již brzy začnou konat zázraky. (Že by „očouzením“ získala socha nějaké zázračné schopnosti???). Taková *černá madona* se nachází např. v katedrále v Chartres, na Svatém kopečku u Mikulova, či v Montserratu.

Až později jsem se dozvěděl, že nejde o sošky, které znenadání zčernaly. Umělec je již černé vytvořil! Jaké však byly jejich důvody, aby Matku Ježíše Krista, bělošku, znázornili s černou pletí? Jejich tajemství snad nejlépe objasnil záhadný Fulcanelli. Na pomoc si vezmu zdroj:

¹ Ivan Chvatík, Rozum a zkušenost, <http://www.cts.cuni.cz/new/data/Repcfd06722.pdf>.

² Václav Cílek, Krajiny vnitřní a vnější, Dokořán 2005

„V podzemí starých chrámů stávaly kdysi sochy Isidy. S příchodem křesťanství se však Isida mění v černou Pannu, která byla prostým lidem uctívána. Jejich symbolika zůstává však téměř totožná. Tyto Madony byly označovány již v předkřesťanské době *Virgo paritura* - země před oplodněním a v hermetické symbolice představují prvotní zemi - *Materii Primu*. Sochy černých Madon jsou poměrně vzácné. Jak uvádí Fulcanelli, katedrála v Chartres ukrývá hned dvě takovéto Panny. První, nazývanou *Notre-Dame-sous-Terre*, naleznete v kryptě, sedící na trůnu, na jehož podstavci čteme: *Virgini pariturae* - Panně, jež má porodit. Druhá Madona, vnější, které říkají *Notre-Dame-du-Pilier*, je umístěna ve

středu výklenku a je předmětem zbožňování poutníků. Při procesích černých Madon, byly dle ceremoniálu zapalovány svíce výhradně zelené barvy (barva bohyně Ceres, přírody, zeleně, „lesního muže“ – pozn aut.). Budete-li tuto temnou Pannu hledat v Praze, musí Vaše kroky směřovat do Celetné ulice, k domu U černé Matky Boží.“³ Isidin kult byl ve starověku rozšířen od Egypta až na sever Evropy. Pozůstatky tohoto kultu můžeme dodnes najít v pojmenování geografického reliéfu, či dokonce v samotném původu některých slov (asociovaných s atributy Isis). Tak se do češtiny dostalo např. „jezero“, Jizera, Jizerské hory (Isis, Iser). Či latinsky „Matka“ - Mater, Materia, Matrix, Mare (Stella Maris). Když do našeho kraje přišlo křesťanství, spousta dávných Bohů jenom přijala jinou podobu, aby byla záhy pod jiným jménem uctívána dál.⁴ Tyto dávné zvyklosti však mají nějakou podivuhodnou moc. I po tisíciletí k sobě přitahují davy poutníků. Řada z nich však už nezná dávný prapůvod záhadné spirituality. Z černých madon cítí „ono záhadné něco“, co nejde jednoduše zničit.

Obdobné je to i s naší filosofií a magií. S příchodem křesťanství byla magie stále více zatlačována do pozadí a nahrazována novým nástrojem moderního zkoumání světa – křesťanskou filosofií a theologií. - Jinými slovy, magie se začala stěhovat do „undergroundu“ – a stala se v podobenství onou „černou sestrou“ oficiální „bílě filosofie“. Nastala změna paradigmatu.

Leckde pronikla do křesťanství ve formě specifických řádů (vzpomeňme např. na *templáře*, kteří byli „pro různá kacířství“ zrušeni⁵ - v pátek, 13.října 1307). Tyto řády se významně zasloužili o výstavbu řady úchvatných gotických staveb, které dodnes oplývají nejroztodivnějšími mýty.

Jinou větev zástupců magie pak můžeme vysledovat v tzv. lidové magii a bylinkářství – Např.pečení „bábovky“, zlatý krejčárek pro novorozence, vánoční či velikonoční zvyky, jsou pozůstatky této formy magie. Leckde se zachovalo až do konce 19. století „obřadní zasévání obilí“ či „hlídání zemřelých“. Nemusím se snad zmiňovat o Valpuržině noci, noci Svatojánské... apod. Řada lidových „léčitelů“, „babek kořenářek“ skončilo následkem inkvizičních procesů na hranici.

Třetí a snad nejzajímavější větví magie byla *magie utajená*, označovaná jako *occulta magia* (či *occulta philosophia*). Její zástupci, ať už organizovaní či neorganizovaní byli často nuceni díky inkvizici vést dvojitý život. Mnozí z nich prováděli ve svých skryších nejroztodivnější experimenty, bádali

³ <http://riler.blog.cz/>

⁴ Zajímavý je například Psího Boha - Siria, analogie s egyptským bohem podsvětí Anúbis (Anup), označení kmene „Pšovanů“. Pes se zachoval ve znaku dominikánů - ti plnili v křesťanském světě úlohu „strážců podsvětí“ – z řádu se rekrutovala řada exorcistů. Laponští šamani berou na sebe podobu „psa“, aby duši umírajícího vyvedli ze stezky smrti: „Jsem Tvůj věrný pes, a volám Tě zpět! Anúúúú“, zní zpěv laponského šamana.

⁵ http://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%98%C3%A1d_templ%C3%A1%C5%99%C5%AF

na poli alchymie, či sepisovali roztodivné spisy a traktáty.⁶ Specifická forma Magie byla rozšířena mezi židy. Mezi tuto větev magiků patřil např. Paracelsus, Nostradamus, Agrippa von Nettesheim, rabi Jehuda Löw, Roger Bacon, Robert Fludd, Jakub Böhme, William Shakespeare, J.A.Komenský, Leonardo da Vinci. Z dvacátého století patří mezi nejslavnější a nejznámější magiky řada Čechů – např. Theofanus Abba (záhadná postava, zemřel r. 1975, je považován za největšího z českých alchymistů 20.století), František Bardón (velký mág, prošel koncentračním táborem i komunistickým vězením, proslavil se svými fantastickými přednáškami, „schopný davový hypnotizér“ – podle slov Milana Nakonečného), František Kabelák, Jan Kefer, Zdeněk Neubauer, Pierre de Lasenic aj., ze zahraničí např.: Rudolf Steiner (zakladatel waldorfských škol), Aleister Crowley, Umberto Eco či Paulo Coelho. (Trochu záměrně jsem vynechal řadu dalších. Další bádání nechám na čtenáři.)

Je samozřejmě naivní domnívat se, že se nikdo nepokusil *magii* „systematizovat“. Systematizování *magie* je však od systematizování věd filosofických poněkud odlišné – o tom se však zmíním až dále (*ptačí jazyk*). Vedle oficiálních systémů *filosofie*, náboženství a věd je tu ještě jeden ucelený systém... nevědecký, neoficiální, živelný, ukrytý. Systém neuznaný, kritizovaný, parodovaný, vulgarizovaný, profanovaný, pronásledovaný ... přesto nezanikl..

Černá madona je symbolem tohoto systému. Z oltářů kostelů na nás magická velekněžka ISIS shlíží dále už celá tisíciletí... černá matka... matka z Egypta... matka *černé země*. Změnila své jméno, ukryla se pod nánosem křesťanských pověstí a legend. Před přízní následovníků musejí její „bílé sestry“ jen blednout závistí. ISIS žije. Je v ní něco, co nelze jednoduše zničit.

2.2. Magie jako žena, d'ábel a emoce; magie zatracovaná.

V současné době se množí literatura, ve kterých je přetřásán mýtus „*bohyně*“. Vzpomeňme např. na knihy „Da Vinci Code“ od Dana Browna⁷, či „U řeky Piedra jsem seděla a plakala“ od Paula Coelho⁸). Jiní zase hoří o *bylosti* krajiny (TA *bylost*, TA *krajina* – obě ženského rodu)⁹. Koncept „*bohyně*“ zde nebudu hlouběji rozebírat, čtenáře odkazuji na výše uvedenou literaturu. Zmíním je stručně podstatu těchto meditací. Bůh byl po tisíciletí vnímán jako mužská postava (Ježíš Kristus, „Bůh Otec“). Autoři si kladou otázku, proč se pro „*božskost*“ přisuzují aspekty spíše mužského pohlaví (Bůh je přece bezpohlavní) a zda-li nemůžeme nalézt aspekty *božskosti* jako ženy. Docházejí k závěru, že zřejmě můžeme. Řada katolických theologů tajně uznává, že se Bůh Syn zrodil dokonce ve dvou osobách – a to v osobách Ježíše Krista a Marie Panny. Podle nich jde o jednu „Božskou Osobu“ ve dvou lidských bytostech (aktivní a pasivní mesiášský princip). Otázkou však zůstává, proč se po staletí ženský aspekt *božství* potlačoval. Domnívám se, že kořeny tohoto fenoménu můžeme hledat již v židovské mystice a v antické filosofii. Ženám byla vytýkána zejména vyspělejší emocionalita, která „zatemňovala rozum“ – onu Božskou jiskru v člověku (neb na Boha podle *filozofie* patříme pouze rozumem). Emoce však tím, že „zatemňovaly rozum“, byly považovány za „jdoucí proti rozumu“ – „proti Bohu“ – za něco pudového, zvířecího, nelidského – za „kaz na duši člověka“. Byla respektována jen jedna „iracionální emoce“ – a to náboženská horoucnost (Ná – Boh(ž) – enství, či snad Ná – Bo – Ženství?). Protože city a emoce působí „proti Bohu“, byly okamžitě považovány za pocházející z „té druhé strany“ – z pekel. Emoce a city tak degradovaly na pouhé „dábelské pokušení“ a bylo je nutné „vykořenit, tělo umrtvit a tak d'ábla zničit“.¹⁰

Pohled *magie* je však opačný – na *božské universum* lze správně „patřit“ jen vyváženou „směsí“ způsobu „*magického rozumu*“ – tj. filosofickým *rozumem* a magickou *emocí*.

⁶ Stopy můžeme najít v mnoha skalních příbytcích v česko-saském švýcarsku či v českém ráji.

⁷ Ačkoliv jde o kontroverzní román, ve kterém autor skutečnost hodně zdeformoval, mýtus bohyně zprostředkoval mnoha lidem.

⁸ <http://www.paulocoelho.com.br/eng/index.html> - že by to byl snad sám Appolón? ☺

<http://www.dragonsofjustice.org/mythology.html>

⁹ Z.Neubauer, V. Cílek

¹⁰ Dábelské rohy jsou Isidinou korunkou, konce srpečku Měsíce. Některé bílé Madony na srpku půlměsíce plují (záhadný symbol v křesťanské ikonografii). Zvíře zasvěcené Isis je Býk. Měsíc, Luna, luno... býk, Hathor, bohyně plodnosti, rohatá bohyně. Měsícem znamení Býka je květen – jde o měsíc Isidy, rostliny a stromy v tomto měsíci rozkvétají a žádají o oPLODnění... V křesťanské mystice je květen zasvěcen Panně Marii. Vše charakterizuje ISIS jako „moc k plození“; to, co nazýváme „potencí“, „dynamis“...

Řada magických rituálů byla proto věnována cvičení a evokaci té správné „*směsi rozumu a emoce*“. Zatímco se *filosofové* všemožnými cvičeními snažili rozvíjet své *rozumové* schopnosti, *mágové* se snažili rozvíjet obé. Způsoby, kterými se o to snažili, bychom z dnešního pohledu mohli považovat za exotické. Existuje řada škol, která razí při rozvíjení *magického rozumu* odlišné postupy. Některé používají např. kontroverzních sexuálně-magických rituálů, některé zase rituály „svobody“ (které mají zbavit učedníka rozličných předsudků a exaltovat jeho *božskou jiskru*). Zvulgarizováním a zatemňováním těchto posvátných rituálů vznikl fenomén tzv. černých mší.¹¹

2.3. O ptačím jazyku

Jak jsem již uvedl výše, *magie* (a její aspekty) se stávaly často terčem útoků inkvisice. Ve skutečnosti byli stoupenci *magie* podrobeni jistému útlaku v jakékoliv době. Proto se vyvinul osvědčený způsob, jak promlouvat o mystériích, aniž by byl jejich význam zjevný každému. Právem se v této souvislosti hovoříme o *occulta magia* (o *skryté magii*). Důvod tohoto „ukrývání“ je jednak praktický (aby nedocházelo ke zbytečným konfliktům), jednak ideologický (mystéria by neměla být profanována – je to stejné, jako kdybychom primitivním barbarům dali návod na výrobu atomové bomby). Fulcanelli v této souvislosti hovoří o tzv. „*ptačím jazyku*“ (někdy se rovněž hovoří o „jazyku zeleném“ (Ceres, Isis) či o „jazyku bláznů, poMATenců“). Laicky jej lze osvětlit, jako specifický způsob vyjadřování (mluvení a psaní), kdy je pravý význam sdělovaného zakrýván (ukrýván) před nežádoucím posluchačem (čtenářem) pod způsobem *mýtu*.

Mýtus psaný *ptačím jazykem* tedy působí nejen na *vědomý rozum*, ale i na *podvědomé emoce* čtenáře. Text tak v pravém smyslu in-formuje, přetváří svého čtenáře.¹²

V *mýtu* (psaného *ptačím jazykem*) jsou dvě linie smyslu.

1.*Smysl logický* – vztahy mezi objekty jsou vyjádřeny logickou kausalitou (pochopitelné rozumem).

2.*Smysl mýtický* – vztahy mezi objekty v *mýtu* jsou analogií emocí (jde o jakési „čtení mezi řádky“, důležité je i podvědomé působení znaků, symbolů a jejich rytmu¹³)

Prostě „polib mi prdel“ může mít v zeleném jazyce naprosto uchvacující význam jako tzv. „offrande anale“. Kdo by tušil souvislost se slavnostmi bláznů, s Janem Křtitelem, Salome a s tajemstvím zvířetníku?

¹¹ Doporučuji v této souvislosti shlédnout film Šílení od Jana Švankmajera www.sileni.cz

¹² Povšimli jste si hypnotické moci svastiky? A dvou run SS ? A toho, co mají tyto dva symboly společného? Podvědomí je velký kouzelník.

¹³ Text se proto podobá „ptačímu zpěvu“

Ukázka textu psaného Ptačím jazykem:

Sefer Jecira

(Kniha o utváření)

II.

עשר ספירות בלימה ועשרים
ושתיים אותיות יסוד שלש אמות ושבע
גפלות ושנים עשרה קשיטות

Deset dokonalých čísel a dvacet dvě základní
písmena; tři matky, sedm dvojitych a dvanáct
jednoduchých.

III.

עשר ספירות בלימה כמספר
עשר אצבעות חמש כנגד חמש וברית
יחיד מכוונת באמצע במלת הלשון
(בפה) ובמלת המעור

Deset dokonalých čísel, souvztažných s desíti prsty,
pět proti pěti, a jediné znaménko spojení uprostřed:
Slovo na jazyku a obřízka na pyji.

IV.

עשר ספירות בלימה עשר ולא
תשע עשר ולא אחת עשרה הבן
בחכמה ותכם בבניה בחון בהם
והקור מהם דע וחשוב וזור והעמד
דבר על-בירורו והושב יוצר על-
מכונו כי הוא יוצר ומרא לבדו ואין וילתו
ומדתו עשר ואין להם סוף

Deset dokonalých čísel, deset a nikoli devět, deset a
nikoli jedenáct; moudře chápej, buď moudrým v
rozumu, jimi zkoušej a o nich badej, věz, počítej a
znač; objasni věc a postav utvařitele na jeho místo,
neboť On jest jediným tvůrcem a výtvarcem, a není
jiného mimo Něj; máť On deset neobmezených
přívlastků.

V.

עשר ספירות בלימה מדתן
עשר שאין להן סוף עומק ראשית
ועומק אחרית עומק טוב ועומק רע
עומק רים ועומק תחת עומק מורה
ועומק מערב עומק צפון ועומק
דרום וארון יהיה אל מלך נאמן
מושל בכלם ממעון קדש ועד עדי עד

Deset dokonalých čísel. Jich měrou jest desítka, jsou
však neobmezená. Jest rozměr počátku a rozměr
konce, rozměr dobra a rozměr zla, rozměr výšky a
rozměr hloubky, rozměr východu a rozměr západu,
rozměr severu a rozměr jihu, a jeden jediný Pán,
Bůh, věrný král panuje nade vším ve svém svatém
příbytku ve věčnosti.

Trvalo mi nějakou dobu, než jsem zákonitosti *ptačího jazyka* alespoň částečně pochopil. Mark Hedsel v této souvislosti říká, že neexistuje jasný návod, jak ptačí jazyk číst¹⁴. Nezbyvá nic jiného, než aby si s ním každý poradil sám podle své píce, vůle, odvahy, moudrosti (a mlčení). Vybral jsem však úryvek, který je podobný jednomu dávnému filosofickému konceptu. Otázkou je, který koncept (zda-li *magický* či *filosofický*) je původní.

2.4. O magické vůli

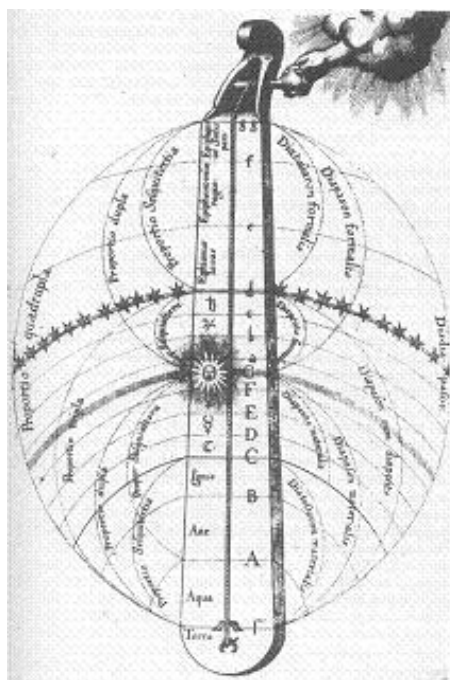
Jak jsem již uvedl výše, *magie* mimo *rozumu* rozvíjí i *emocionální* stránku člověka. Rozvíjení *rozumu* konceptem *magie* je podobné způsobu, jakým *rozum* rozvíjí *filosofie* (či exaktní vědy). Rozvíjení emoční stránky člověka je však od profánních analogických systémů (např. umění) poměrně unikátní. *Adept magie* se musí naučit ovládat svou *emoční* stránku. To však nejde *rozumem* (jinak si *adept* koleduje o pobyt na psychiatrii), ale *vůlí*. Resp. *Vůle* je onou syntézou *emoce* a *rozumu*.

Prvním krokem je analýza *rozumových* a *emočních* schopností jednotlivce vlastní sebereflexí. Dalším krokem je *transformace* (*transmutace*, viz. *alchymie*) těchto vlastností ve vlastnosti požadované *vůli* – jde vlastně o „utváření sebe samého“ – „sebestvácení“. Filosofové tvrdí, že vědění je moc. Mágové tvrdí, že pravou *mocí* je *vůle* – jako syntéza *rozumu* a *emoce*.

Rada škol rovněž připomíná důležitost *harmonie* lidské *vůle* s „*vůlí universální*“ – s *vůlí* platónského dobra (jako toho, co skutečně jest. Tato *harmonie* je podstatou principu *magické zodpovědnosti*. Zároveň *harmonie* není *identita*. Tudíž můžeme myslet nekonečné množství různých *vůlí*, které nejsou s *vůlí universální* *identické*, ale jsou s ní v *harmonii*. (Jde o analogii s hudbou (sfér) – můžeme napsat nekonečné množství různých symfonií v d-dur). Harmonií pak vzniká synergie a emerguje nová kvalita – vztah, patření na platónské dobro. Pokud lidská *vůle* s *vůlí universální* v *harmonii* není, *vůle* se oslabuje, dokud se neodbourají „disharmonické složky“ a dokud *harmonie* opět nenastane. Toto se děje procesem evoluce, který je pro *mága* posvátným zákonem. V magické terminologii jde o princip *karmy*, *universální zodpovědnosti*. Ta se na nejnižší úrovni emanuje v principech fyzikálních zákonů¹⁵.

Pro *mága* je tedy *svobodná lidská vůle* důležitá – ta však musí být v *harmonii* s *vůlí universa* (platónského dobra) ve formě *zodpovědnosti*, kteráž vzniká působením *karmy*, *zodpovědnosti universální*. Zde tedy docházíme k zajímavému paradoxu. *Vůle* je tedy *svobodná*, ale je jakoby „omezená“ – musí být v *harmonii* (*zodpovědná*). Pro *adepta magie* však toto není rozpor (může být napsáno mnoho symfonií v d-dur). Nejde však o „omezení“ v deterministickém pojetí. „Držení se v mezích *harmonie*“ nepopírá *svobodnou vůli*, ba naopak, jen tímto způsobem se *vůle* rozvíjí a stává se *vůlí*.

Dána je pouze „tónina“, nikoliv celá symfonie. Dokonce se leckde objevují názory, že lze z *harmonie* na chvíli odbočit, abychom objevili vztah s harmonií ještě vyšší (symfonie v d-dur se dramatickým přechodem mění v symfonii a-dur). I toto je pomocí *vůle* možné..

Obr. Robert Fludd – Monochord, harmonie sfér

¹⁴ Mark Hedsel, David Ovason, Zelator - <http://www.amazon.com/Zelator-Initiate-Explores-Ancient-Mysteries/dp/1578631696>

¹⁵ *Karmu* lze v nejhrubším pojetí definovat jako zákon akce a reakce.

2.5. Magická cvičení vůle

Existuje řada magických systémů, které se snaží harmonicky rozvíjet *emoční* i *rozumovou* stránku člověka. Jde o poměrně náročná cvičení. Jak jsem již uvedl v předchozí kapitole, výcvik začíná hlubokou vnitřní sebereflexí. Při ní se adept učí vnímat části svého *materiálního, duševního* i *duchovního* těla. *Adept* si při ní ujasní jednotlivé vrstvy, složky své bytosti. Další výcvik je zaměřen na ovládnutí jednotlivých složek svého těla a pomocí *harmonizace s universální vůlí* je podchytit a ovládnout. Jde o princip, který byl napsán na průčelí antických chrámů: „Poznej sám sebe, pak poznáš vesmír a jeho bohy.“ Kromě ovládnutí *rozumového* poznávání je adept učen ovládat i své *emoční* schopnosti poznávání. Pro *adepta magie* tak po několika letech tréninku není složité zvládat svůj hněv, touhu. Dokonce by měl umět ovládat své myšlenky (nemyslet na něco na co myslet nechci, či co nemohu vyřešit). Díky tomu může mnohem snadněji upadat do různých hypnotických stavů, promlouvat se svým podvědomím apod. (autohypnóza je pro adepta denním chlebem). *Nezodpovědné* hrátky s podvědomím jsou však velice nebezpečné. Neovládnuté cvičení však může vést ke zhroucení osobnosti a k propuknutí duševní choroby. Podle *magie* je takový stav zapříčiněn „*disharmonií*“ *vůle adepta s vůlí universální* (či nepoměrem jejich vnitřních částí) – jde o ono „upsání se ďáblu“, „ztrátu duše“, „posednutí ďáblem“. Tuto problematiku řeší ve svém díle např. J.W.Göthe. Emoce se totiž nemohou ovládnout „bojem“ – ale jakýmsi „smířením se se svým *osobním démonem*“ resp. podvědomím, *emocí*...¹⁶ Rovněž nelze při cvičení zapomínat právě na složku *rozumu* (a rozvíjet pouze *emoce*).

Adept magie s rozvinutou vůlí si tak vyvine zvláštní aparát pro řešení problémů. Vědec používá vědeckou analýzu, *mág* používá *vhled*. Při *vhledu* používá obou stránek své *vůle*. „*Vhled*“ je tedy *magickým* způsobem platónského *patření* na dobro.

Pokud bych měl čtenáři tuto problematiku přiblížit: vědec a *mág* přistoupí ke skále. Vědec popíše geologické vrstvy, způsob utváření vyvěřelin a sedimentů, chemické složení apod. Určí vhodné materiální zpracování skály pro stavební materiál, vypočte její hustotu, pevnost apod. *Mág* přistoupí ke skále a přečte si o ní závěry vědecké analýzy. Poté použije prostředky svého cvičeného *vhledu*. Uvidí vývoj skály, její syntézu s biosférou, sociosférou, s *géniem loci*. Pocítí její smysl a bytost.

2.6. Magie profanovaná, vulgarizovaná.

Říká se, že by se některé věci neměly profanovat. Člověk by k nim měl dojí sám, svým vlastním zkoumáním. Profanací vznikla řada nedorozumění a tak pojem *magie* ztratil na vážnosti. Dnes si můžeme v knihkupectví koupit řadu esoterické literatury. Ptáme se oprávněně, zda-li nám tyto knihy mohou něco smysluplného sdělit..

Dalším problémem profanace je nepochopení morálního principu *harmonie*, souznění; či neovládnutí *emoční* stránky člověka. Svoboda se totiž musí kompenzovat *zodpovědností*, jako nutnou součástí *vůle*. Jde o problematiku libertinů a hedonistů, kteří užívají *magii* k ospravedlnění náboženské či společenské „odvázanosti“. V této souvislosti vystupují i různé „okultní“ spolky (např. O.T.O., Memfis-Mizraim) apod. *Adept Magie* by se měl touto problematikou zabývat pro účely své introspekce.

Dalším problémem profanace je fenomén Faustovské otázky - jako touhy po sebezničení, neexistenci, uvolnění své *vůle* způsobem *disharmonického, profánního poznání*, což způsobí krátkodobou slast. Tuto problematiku velmi dobře rozebírá Göthe či Shakespeare a vydala by na celé práce. Proto ji zde nechci řešit. Chci jen upozornit čtenáře, že jde o velice zajímavou problematiku a lze ji jistým způsobem považovat za „vznešenou“ – má svou paralelu v existencialistické *filosofii*.

Existuje několik druhů Faustovských otázek. Nejvznešenější je otázka duchovního sebezániku jako „oběti pro druhé“ (v pohádkách – upsání své duše čertu, za „ušlechtilým“ účelem – poté však ďábla nějakým trikem „oblafnu“). Svým způsobem jde o ono chvilkové „vybočení

¹⁶ Např. Mark Hedsel a David Ovason, Zelator http://www.amazon.ca/Zelator-David-Ovason/dp/0712678077/sr=1-2/qid=1162825555/ref=sr_1_2/702-0111233-2508827?ie=UTF8&s=books

z *harmonie*“ které má za následek nikoliv sebezničení (ačkoliv si to adept přeje či svobodně na tuto možnost přistoupí), ale navázání *harmonie* ještě vyšší. Jde o princip *nejvyšší oběti*.

3. Koncept *magie* a *hermetická syntéza*

3.1. Definice pojmu *magie*

„Slovo *magie* je podle jednoho z pramenů odvozováno od sibiřských šamanů ze slova *могучи* (*moguči*) jako mocný, ten, který má moc a může vykonávat“¹⁷...

Dr. Jan Kefer definuje pojem *Magie* následovně:

„O *magii* bylo napsáno neobyčejně mnoho děl, kolovalo o ní tolik vzájemně si protichůdných názorů, že přesná orientace a vystižení její podstaty jest dosti nesnadné.

Slovo *magie* objevuje se po prvé ve starém Řecku ve tvaru *mageia*, kterýmžto názvem byla míněna věda a náboženství *mágů*, *kněží Zoroastrových*, pokud bylo Řekům známo. Slovo *magie* pochází asi z kořene *magh*, jenž v sanskrtu se jeví jako *mahat*, v zendu *maz*, v řečtině *megas*, v latině *magnus* a znamená ve všech těchto slovech termín pro velikost. Podle Eliáše mění se tento kořen v němčině ve význam *mögen*, *Macht* a v češtině jsou jeho obdobou slova *mohtu*, *moci*, *mohovitý*, *možný*, *moc*. V Persii, matce vlastního významu slova, zněl tvar: *maguš*. Esoterní, to jest vnitřní, skrytý význam slova jest podle Blavatské: Veliký božský život v člověku“

Vše nasvědčuje tomu, že pojem *magie* má co dočinění s *mocí*. Fenomén *moci* je svou podstatou pasivní, je „možností bytí“, je potenci, dynamis. Rovněž můžeme připomenout myšlenku Fracise Bacona: „*Lidské vědění a moc jsou totožné. Vědění je moc.*“ Vědění ve smyslu *znalost* je pasivní – „vím jak něco konat“, „vím jak to vykonávat“, „vím že to mohu konat“.

Nyní si vezmu na pomoc Z. Neubauera a jeho stat' *Biomoc*:

„Pro řeckou *DYNAMIS* nacházíme ve slovníku protějšky jako *mohutnost*, *mocnost*, *síla*, *schopnost*, *moc*, *podstata*, *bytnost*, *účinek*, *platnost*, *cena*, *hodnota* atd. - samé výrazy, odkazující k takovým vlastnostem a zkušenostem, které zdůrazňují jsoucnost a skutečnost. Není divu; vždyť *DYNAMIS* je zpodstatnělý tvar slovesa *DYNAMAI* - *mocným se jevím*, *mocný jsem*, *moc mám*, *mohu*, *umím*, *dovedu* *znamenám* - ve významu jak axiologickém : „něco *znamenám*“, *platím*, tak sémantickém : výraz či výrok *znamená* - tj. *obnáší*, *má ten a ten smysl*, *tak a tak se uplatňuje*. (Všiměme si, že jevová stránka je uváděna na prvním místě : „*mocným se jevím*“ : *projev*, *účinek*, *dojem* *zakládá Moc* - *bytí* ve smyslu *působnosti*, *účinnosti*: *srovnej působil na mne mohutným dojmem*, *učinil na mne mohutný dojem* !)

Přídavné jméno *DYNATON* znamená kromě *mocný*, *mohutný*, *schopný* sice také *možný*, jenže ve smyslu *snadný* : sousloví *ON KAI DYNATON* - doslova „*jsoucí a možný*“ užívané ve smyslu „*možné a snadné*“, tedy „*jednoduše*“, „*bez problémů*“, což opět jen odráží zkušenost úzkého vztahu *Moci* k *bytí*, *jsoucnosti*, *skutečnosti*. Totéž platí i pro latinské *potentia*, odvozené od *potens* = *mocný*, *schopný*, *silný*, *vládnoucí*, *zámožný*, *rozhodující*, *rozhodný*, *vítězný* tudíž i *šťastný* (*lucky* - „šťastný v lásce“). Latinské *possum* = „*mohu*“ z původního *poteo* (od řeckého *POTES* = *pán*, *vládce*) dokonce nabylo týchž (nepravidelných) tvarů jako *sum* = „*jsem*“ : jakoby předstíralo, že je odvozeno od *esse* = *být*. *Potest* = „*je možné*“ je užíváno především ve smyslu „*lze*“ ! A tak ani v řečtině ani v latině nenalezneme sémantické oprávnění pro užití těchto slov pro pouhou možnost. Snad „*možnost*“ jakožto

¹⁷ <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/magie>

schopnost, připravenost snášet, tj. vydržet utrpení, rány osudu apod., tedy ve významu ctnosti stálosti, odolnosti, vytrvalosti, spolehlivosti, věrnosti, dovolily původní označení pro MOC vpravdě "dialekticky", tj. pokradmu odvodit, ontologicky přeznačit na pozdější filosoficky specializovaný význam potenciality jako trpné možnosti nabývat vlastností či tvarů : tak vznikla potentia v bezzubém významu tvárnosti, citlivosti na účinky nějakých vlivů, tj. choulostivosti, náchylnosti, poddajnosti - přesných to opaků původního smyslu.

Friedrich Nietzsche, který učinil Vůli k moci ústředním pojmem své filosofie, do něž vtělil závatný a ohromující náhled své biologické ontologie, si jako klasický filolog byl nepochybně vědom těchto sémantických souvislostí, v nichž se zračí primordiální zkušenost bytí. A nejen vědom : byl v archaické sémantice natolik doma, že zřejmě určovala způsob jeho myšlení. Napadlo vůbec někoho myslet pod Nietzscheovou "Macht" DYNAMIS ? Zkusme za ni dosadit české MOC, MOCI a nechme se přitom vést celou její sémantickou šíří

"MOC" jakožto podstatné jméno (tj. označení podstaty - bytostného určení) označuje - stejně jako DYNAMIS - sílu, schopnost, dovednost. Jako sloveso "MOCI" znamená, jak jsme viděli, jednak "umět" a "znát" (v nerozlišenosti, tak jako to know; v němčině se odráží tato jednota v dvojici können/kennen), jednak "smět" a konečně a především "být s to" - tedy něco "dovést", "dokázat". Obou výrazů - "dovést", "dokázat" - užívá nejen ve smyslu ovládnutí - zvládnutí nějakého umění či řemesla (dovednosti, skill : dovede, dokáže - "je mocen" zpívat, psát básně, šít, zacházet s počítačem...), ale i o podání výkonu (Leistung, achievement) tj. dostát nárokům naplnění, uskutečnění nějaké vzdálené, "nepravděpodobné" tj. málo-pravdě-podobné možnosti, tj. proměnit ono "málo" v "moc" : "dokázal nemožné; byl to výkon, ale předvedl, že to jde" - ukázal, otevřel, zpřístupnil takovou možnost.

Odtud pochopíme, že "dokázat" se užívá jak ve smyslu "předvést" (demonstrare s významem představení, předvedení : to perform - "demonstrace síly") tak vykázat jako pravdivé - "verifikovat" (od verum-facere = učinit pravdivým), tj. "předvést" ve smyslu "odvodit", "vyvodit" - podat důkaz (demonstrare jakožto beweisen, to prove, [é]prouver), přesvědčivě prokázat, prosadit, učinit součástí zkušenosti tím, že to vyzkouším a podám o tom s-vědectví: vnesu nárok, aby má zkušenost se stala součástí společného vědění.

Konečně jako příslovce (adverbium - to, co činnou skutečnost provází, co k ní přistupuje) nabývá české MOC význam mnohosti a velikosti : "moc" = hodně, velmi (viel, beaucoup) ba přemíru : "moc" = nadmíru, příliš (sehr, zuviel: "má moc peněz, času", "moc mluví", "tygr moc skáče"). Toto "MOC" doprovází bytí i dění přehojností, superabundancí. (Německý předponový protějšek k českému "moc", "zu-" je výmluvný, tj. příznačný v tom, že poukazuje ke vztahu a poukazu "přes" a "za" hranice možností (srovnej odpovídající anglické too, s významem "také" !!).

Tato všechna přesahující (transcendující) "pře-" a "přes-" a "při-" zahrnutá v příslovcovém významu českého "moc" poukazují bezprostředně k vůli. A opět snad jedině v češtině souvisí "vůle" s "volit" i "volnost". Naše jazyková zkušenost se tak zcela přirozeně vztahuje ke skutečnosti jako k prostoru - jednotě svobody a určení ve smyslu "dynamickém" - mocném, směřujícím k sebepřekračování : prostor není danost mezí, nýbrž činnost rozprostírání se. "Rozprostraněnost" je rozpětím, vzepětím, vypětím : skutečnost je "napínavá" - "dokázat něco", realizovat možnost, splnit její nároky, neznamená naplnit možnost jako důlek (před-vtisk), před-pis v "prostoru možností", kde stačí sledovat "geodetickou reliefní křivku", nýbrž zmocnit se dané možnosti, získat nad ní vládu atp. Jak dokládají slova "dokázat" : **každé uskutečnění je samo mocí, samo potenciálním prostorem, který nějak stojí v napětí vůči horizontu. Uskutečnění "mění situaci" - mění vztah k podobě pravdy, i podobu pravdy samé, samotný horizont.**

Z předchozího lze vysledovat analogii magie, vůle, moci, vědění, dynamis, potenci, velikost, směřování ... Být mágem je tedy něco jako mít moc, mít vědění, mít možnost k uskutečnění. Magie je „mít v moci uskutečnění, které je samo potenciálním prostorem“. Toto uskutečnění však „mění situaci – mění vztah k podobě pravdy, i podobu pravdy samotné, samotný horizont.“ Povšimněme si, že je z předchozího patrná jistá pasivita, trpnost – magie není aktem přetváření věcí, magie je o možnostech a způsobech tohoto utváření.

Je tedy patrné, že nám pojem magie nemusí být úplně cizí. Podstatou magična nejsou čáry a kouzla; pravou podstatou je uchopení moci (dynamis) výše uvedeným způsobem – jde o uchopení potenciálního prostoru, který mění horizont. Toto uchopení moci má možnost tvořit a je svobodné.

Studium magie je tedy studiem logiky a „analogiky“ tohoto světa. Výsledkem tohoto studia však nejsou pouze *znalosti* (v informatickém pojetí), ale *moudrost* (vhled).

Není proto divu, že studium na universitách je ještě dnes ukončeno *magisterským* titulem – reflektuje skutečnost, že se v akademiích a universitách středověku a starověku učila právě *magistéria*. O filosofickém konceptu *magie* pohovořím dále.

3.2. Hermetismus

Zde se musím čtenáři omluvit za změnu terminologie. Místo pojmu *magie* teď budu volně používat pojmu *hermetismus*. Vztah *hermetismu* a *magie* osvětlím v dalším výkladu. Nechtěl jsem s tímto pojmem vyrukovat hned na začátku práce, neboť s ním řada lidí není seznámena. Mezi pojmem *hermetismus* a *magie* existuje jistá ekvivalence. *Magie* je totiž způsobem *hermetického konání*. Z profánního hlediska označují přibližně to samé. V pojmu „*magie*“ je však logogeneticky vyjádřen i „účel“ *hermetického* zkoumání. V esoterickém pojetí se však *magie* dále diferencuje. Veškeré *hermetické* vědy však mají společný účel – právě onen *mágos*. Používal jsem pojmu *magie* místo pojmu *hermetismus* zejména kvůli tomu.

Pojem *hermetismus* označuje veškerou *occulta philosophia* (filosofii „černou“, ukrytou), která je založena na Egyptské vývojové větvi (Egypt – „černozem“, černá madona – madona z Egypta). Paralelně s touto větví se vyvíjela *magie východu*, či *magie střední ameriky*. Řada *hermetiků* (*adeptů magie*) se zabývala i jimi (např. filosofií Lao'Č). Z tohoto pohledu můžeme tyto vědy považovat rovněž za vědy *hermetické*. V tomto článku však budu *hermetismem* nazývat výhradně egyptský systém magie.

Následující podkapitoly bodu 3.2 jsou sepsány za přispění otevřené encyklopedie Navajo¹⁸ Tento spis se mi zdá k základnímu osvětlení *hermetismu* jako nejlepší. Bohužel, encyklopedie je velmi špatně jazykově upravena a tak jí nemohu citovat doslovně.

3.2.1. Původ hermetismu

„*Hermetismus* je soubor filozofických a náboženských nauk připisovaných *Hermovi Trismegistovi*. Tyto nauky měly vliv na vznik a vývoj magických tradic staro - a středověku. *Hermes* byl podle legendy egyptský kněz, souznačný s egyptským bohem *Thovt*. *Hermetismus* je označován jako *occulta philosophia*. Značí se totiž své učení utajit a vyhnout se tak jakékoliv perzekuci. Tradiční utajení, která obklopuje *hermetické nauky*, dala ráz termínu „*hermeticky zapečetěný*“. Mnoho *hermetiků* rovněž vnímá negativně *profanaci* svých nauk – dávají přednost mlčení – a mají pořekadlo (či snad princip) „*neházejte perly sviním*“.

Kořeny *hermetismu* jsou široce diskutovány. Někteří badatelé tvrdí, že jde o řecké hnutí, které se vyvíjelo souvztačně s křesťanstvím. Jiní zase tvrdí, že jde o starověký egyptský systém tajných nauk, které mají dokonce souvztažnost s dávnou *Atlantis*“¹⁹. (Hermes měl mít modrou barvu kůže pozn.aut.).

3.2.2. Filosofické texty hermetismu

„Ačkoliv mnoho prací je Hermovi připisováno neprávem, obvykle mu přisuzujeme 42 knih. (Nejde o „knihy“ v našem slova smyslu, leckde jde jen o krátké spisy či „poznámky“, pozn.aut.). Nicméně, většina těchto knih byla zničena v r . 391 n.l., když Římané vypálili Alexandrijskou knihovnu. Někteří tvrdí, že kopie těchto knih byly pro tyto případy ukryty rovněž kdesi v poušti.“²⁰

Hlavní texty Hermetismu:

Corpus Hermeticum je nejznámější skupina knih. Obsahuje 16 kapitol (knih) situovaných jako dialog Herma s Poimandrem, Tatem , Asclepiem a s dalšími. V nich Hermes objasňuje svým žákům (synům) tajemství vesmíru. Např. uvádím úryvek, o kterém se Zdeněk Neubauer domnívá, že

¹⁸ <http://hermetismus.navajo.cz/>

¹⁹ Jazykově upravený článek z encyklopedie Navajo.

²⁰ Jazykově upravený článek z encyklopedie Navajo.

sloužil k inspiraci Giordanu Brunovi²¹ Text zajímavým způsobem vysvětluje i princip hermetické relativity:

Tat : *Tobě se, otče, ani Země nezdá nehybná ?*

Hermés : *Ne, synu; ale je jediná, která se mnohými pohyby hýbe, a přesto je stabilní (STASIMÉ). Copak by nebylo směšné, kdyby právě živitelka všeho, která vše plodí a rodí, byla nehybná ? Co se ovšem hýbe, to také žije. Kosmos, synu, je neměnný jako jeden celek, ale všechny jeho části jsou proměnlivé.*

Smaragdová deska - je krátká skladba, která vytváří stěžejní pilíř *hermetismu* a jeho nauk. Zprofanovaná je první teze, která poukazuje na syntézu protikladů, resp. že jednota se může projevit jen v protikladech - „*to, co je dole, je jako to co je nahoře, a to, co je nahoře, je jako to, co je dole, aby byly dokonány divy jedné věci*“. Jde o princip *hermetické relativity* a *hermetického principu* neurčitosti. „*Vše je dvojmo, vše má dva póly, vše má svůj pár protikladů, stejné a nesteré je totožné, protiklady jsou v přírodě identické, jen rozdílné ve stupni. Extrémy se dotýkají, všechny pravdy jsou jen poloviční pravdy, všechny rozpory lze uvést v soulad*“ - Kybalion

Teze z těchto spisů byly posléze rozvíjeny řadou *mágů (magistrů), kabalistů, filosofů, spisovatelů, alchymistů*. Mnoho z nich se stala stěžejními díly *hermetismu* současného. Namátkou uvádím Knihu Thoth od A. Crowleyho (profánně známá jako „kniha tarotu“), Klíče Šalamounovy od Eliaphase Léviho, či Had Genese od Stanislas de Guaity

3.2.3. Tři díly moudrosti celého vesmíru

Hermes Trismegistus znamená *Hermes Tříkráte Veliký*, nebo rovněž „*trojmocný*“, protože, jak prohlašuje ve *Smaragdové desce*, zná tři *mocnosti (magistéria)* celého vesmíru. Tyto tři díly *moudrosti* jsou *alchymie, astrologie* a *theurgie* (někdy označována za nejušlechtlejší formu *magie*, neboť syntetizuje *alchymii* a *astrologii* pomocí *mágos* v *theurgii*)

Alchymie - *Operace Slunce* – Alchymie si neklade za cíl „vyrobit zlato“, jak máme zprofanované, *alchymie* je symbolické vyjádření proměny *alchymisty – mága – subjektu*. *Alchymista* se snaží pomocí různých *rozkladů a syntéz* transformovat (*transmutovat*) sebe samého do výlučného postavení vůči vesmíru. Toto je *Opus Magnum*, kamenem mudrců. Proměněný *alchymista* je pak podobný onomu *zlato*, získává *tajemství věčného života* a je schopen *tvorit své vlastní světy*.

Astrologie – *Operace Měsíce* – (Mater, Materia, Matrix, ISIS) - Hermes prohlašuje, že Zoroaster objevil tento díl moudrosti celého vesmíru - astrologii, a této vědě že vyučoval. V *hermetickém* pojetí patří do *astrologie* veškeré fyzikální vědy – propojené geometrií a kausalitou. *Hermetismus* však dodává, že vztahy ve fyzickém (materiálním světě) mají svou analogii i ve světě duchovním.

Theurgie (*nejvyšší magie*) - *Operace Hvězd* (astrálu) – Jde o antropocentrické nahlížení na předchozí dvě *magistéria* – a je základním vztahem *mikrokosmu* (člověka, *subjektu*) k *makrokosmu* (vesmíru, *objektu*). Cíl *theurgie* je *utváření slovem* – resp. každá myšlenka (*mága, theurga*) se okamžitě stává skutečností. (Tvoření skrze *logos*) *Alchymie* je pro *theurgii* klíčem a *astrologie* cestou, která pomocí *alchymistického sjednocení protipólů* vede k dosažení *vědomí divinea*.

²¹ Z. Neubauer: Corpus Hermeticum Scientiae

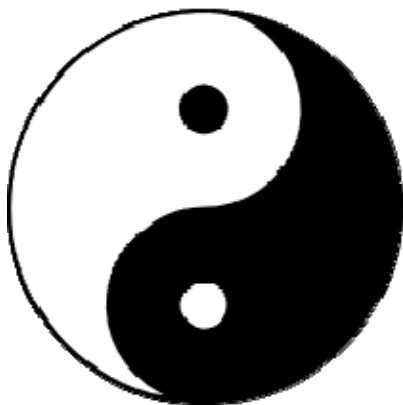
3.2.4. Polarita a dualita, *Tetragrammaton*

Hermetismus má analogii s *taoismem* (Lao'Č a Tao Te Ťing)

„Vše je dvojmo, vše má dva póly, vše má svůj pár protikladů, stejné a nespolečné je totožné, protiklady jsou v přírodě identické, jen rozdílné ve stupni. Extrémy se dotýkají, všechny pravdy jsou jen poloviční pravdy, všechny rozpory lze uvést v soulad“ – Kybalion

Hermetismus společně s *taoismem* tvrdí, že věc může existovat jenom ve vztahu s možností svého vlastního popření. Např. věc rozprostraněná může existovat jenom ve vztahu s „ubráním“ této rozprostraněnosti, resp. s jejím omezením. Rovněž pojem „teplý“ může existovat jen ve vztahu se „studeným“ – resp. jde o akt relativity a z této relativity povstanuvšího stavu. Tento stav pak nazýváme *jsoucno*. *Jsoucno* je však v tomto pojetí vnitřně duální (teplo x chlad, malý x velký, věc rozprostraněná x prázdný prostor). Takto vnímané *jsoucno* je pak tedy spíše vztahem, nikoliv entitou. Tento vztah má duální polaritu, tyto póly jsou však ještě sekundárně zdvojené. Tak lze na fenomén *jsoucna* pohlížet ze čtyř způsobů. Tyto „způsoby pohlížení“ jsou oněmi čtyřmi živly – ohněm, vodou, zemí a vzduchem. Tato „vztažnost“ se pak syntetizuje do jakési „monády“ (atomu), o které můžeme říci, že je *fenomémem jsoucna*. Tato monáda je onou kvintesencí, tajemství Božího jména (tzv. *Tetragrammatonu* IHWH), je nevyslovitelné (Život Briana od Monty Pythonů© - vyslovovat se samozřejmě může, ale kdo jej vysloví správně?), je nekonečně složitou zpětnou rekurzí se sebe samou, je třetí syntetizující silou, pátým elementem, je životem jako *pravým jsoucnem*.

Tento vztah hezky vystihuje taoistický princip Jin a Jang.

Bílá část je *ohněm*, černá pak *vodou*, černá tečka v bílém pak *vzduchem*, bílá v černém *zemí*. Elementy jsou vůči sobě ve čtyřech základních logických vztazích – v kontradikci, kontrárnosti, v privaci a v korelaci – každý element je v těchto vztazích vůči elementům ostatním. Např. *ohněm* je v kontradikci s *vodou*, se *vzduchem* je v privaci, se *zemí* v korelaci – a *země* se *vzduchem* jsou ve vzájemné kontrárnosti. Z pohledu *vody* je tomu přesně naopak atd. Z pohledu *vzduchu* je struktura posunuta o $\pi/2$ atd... – celá struktura tak na sebe rekurzivně odkazuje. Hermetismus tudíž nerozeznává vztah pravda/nepravda či existenci/neexistence objektů – ale má celkem čtyři operátory na vyjádření této skutečnosti – viz. dodatek k této kapitole.

Následkem těchto principů je podle *magiků* neexistence jedné konkrétní absolutní pravdy, ale místo toho nastupuje princip relativity či princip neurčitosti. Opus Magnum je pak ono „spájení čtyř elementů“ v element jediný – Opus Magnum je oním hledaným pojítkem mezi kvantovou teorií a teorií relativity. V současnosti se objevují názory, že toto pojítko není ani tak „matematické“, jako spíše sémiotické (kde spíše o princip smyslu, telos). Opus Magnum je kvintesencí, životem, *pravým jsoucnem* v nejryzejší podstatě.

Vpravdě se tedy hovoří o hermetické syntéze (*velkého díla*), který vnímá *jsoucno* jako „paradox“ – resp. smiřuje determinismus se svobodou, potenci s existencí, relativitu s absolutnem,

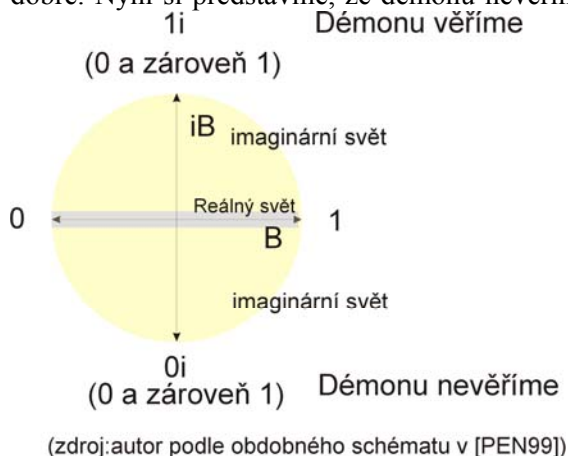
subjekt s objektem, čas s bezčasím... v principu obyčejného smysluplného prožívání lidského života (dialog subjektu s objektem). Toto je princip magického pojetí *pravého jsoucna*.

V dalším výkladu se budu zabírat důsledky polarity Tetragrammatonu z trochu jiného úhlu pohledu. Aby však čtenář snadněji pochopil vazbu na následující výklad, zmíním souvztažnost Tetragrammatonu k Božským Osobám. Vodou je z pohledu subjektu paradoxně Bůh Otec (IHWH – „Jehovah“; Duch boží se vznášel nad temnými vodami). Ohněm je Bůh Syn (JHSCHWH – „Jehošuah“; Světlo, co svítí ve tmách) Šin má ohnivý charakter. Vzduch je Duchem Svatým (symbol holubice). Následkem emanace vzduchu kondenzuje jsoucno v zem, v hmotu, v materii.

3.2.4.1 Dodatek

Kausalita je možná jen v dimenzi jednoho směru směřování šípu času. Dráhu elementárních částic však ovlivňují zákony jiné kausalitě – zákony kvantové fyziky. V kvantovém světě však čas plyne obousměrně – následek může předcházet svou příčinu. Toto samo o sobě přináší paradox. Ten spočívá v následujícím:

Představme si, že vlastníme záhadný přístroj, který zná veškerou budoucnost celého vesmíru. (Leibnitzův démon). Chceme stihnout autobus, který odjíždí ze zastávky těsně před naším domem za dvacet minut. Jsme již obklíčení, máme klíče, nevidíme žádnou překážku, proč bychom autobus nemohli stihnout. Chceme si být však jistí, že nás před domem nic nepřejede a tak se zeptáme našeho démona: „Stihnu autobus?“. Démon zná veškeré kauzality ve vesmíru – a zná i stav naší mysli. Ví, že se budeme řídit jeho odpovědí. Démon také nevidí žádnou překážku, proč bychom autobus nemohli stihnout. Může tedy odpovědět „ano“, a my se s klidným svědomím vypravíme na zastávku a nastoupíme do autobusu. Démon tedy popíše budoucnost dobře. Démon však také může odpovědět „ne“, poněvadž ví, že se jeho odpovědi určitě zalekneme a autobus si necháme ujet. V tomto případě také popíše budoucnost dobře. Jak démon odpoví? Správná odpověď by byla – jakýsi druh „ano i ne“ zároveň! Jakési superponovaná hodnota booleovského „ano“, poněvadž odpověď realitu vždy popíše dobře. Nyní si představme, že démonu nevěříme a chceme dokázat, že nedokáže popsat budoucnost.

Rozhodneme se tedy, že se jeho odpovědi nebudeme řídit a že se pokusíme udělat cokoli, aby předpověď démonovi nevyšla. Zeptáme se jej tedy: „Stihnu autobus?“. Démon o našem rozhodnutí ví. Ví také, že nám ve stihnutí autobusu nic nebrání. Pokud však řekne, že autobus stihneme, ví, že si jej necháme schválně ujet. Realitu tedy nepopíše dobře. Pokud řekne, že autobus nestihneme, ví, že se vydáme na zastávku a nastoupíme do autobusu. Opět realitu dobře nepopíše. Jak tedy démon odpoví? Odpovědi by snad mohla být jakási negace stavu „ano i ne“ zároveň.²² Jakási superponovaná hodnota booleovského „ne“

Obdobné dilema vzniká při řešení slavného problému Schrödingerovy kočky (např. [PEN99]). Z této myšlenkové konstrukce vychází závěr, že existuje imaginární kočka, která se nachází ve stavu „živém a zároveň mrtvém“.

Kvantoví fyzici tuto skutečnost vyjadřují komplexními čísly. Pro úplnost uvádím ještě živlovou analogii. Oheň – 1, Voda – 0, Vzduch – 1i, Země – 0i. Pokud čtenář zná hermetickou symboliku živlů, může s tímto označením (komplexními čísly) vysledovat analogii.

Ve větších měřících však kvantový efekt zaniká („hroutí se“ vlnový charakter částic). Existují však i makroskopické kvantové jevy, které vznikají rezonancí vlnového charakteru částic (např. laser či supravodivost). Komplexní fyzikální teorie, která by zachytila všechny důsledky těchto principů, však zatím neexistuje.

Můžeme však učinit závěr, že v přírodě zřejmě existují stavy, ve kterých se rozplývá naše pojetí pravdy/nepravdy). Stav kvantového systému totiž může nabývat superponovaných

²² Odpověď démona vždy ovlivní budoucnost, obdobně jako měření polohy částice ovlivní její směr. Budoucnost je tedy opět neurčitá (tak jako poloha částice po měření).

pravdivostních hodnot (pravdivostních hodnot v superpozici), které se do našeho světa klasické fyziky projektují pod fenoménem pravdě-podobnosti. Příčinou tohoto fenoménu je vztah pozorovatele s pozorovaným, resp. skutečnost, že pozorovatele od pozorovaného nemůžeme oddělit. Princip superpozice dává tušit ještě další dimenzi (či dimenze). Klasická fyzika je fyzika popisující svět po redukci kvantové vlnové funkce (abstrahuje od této dimenze). Za skutečně vědecky poznatelné považujeme až jevy a objekty po zániku principu superpozice, tj. klasicky fyzické. Zřejmě můžeme pomocí takového vědeckého bádání dospět k nějakým objektivně platným závěrům, absolutně objektivní však díky zákonitostem kvantové kauzality nejsou.

3.3. Hermetická syntéza subjektu a objektu

Z příkladu uvedeného v dodatku 3.2.4.1. můžeme vyvodit zajímavé závěry. Např. že nemůže existovat žádná „entita“, která by pojímala absolutní pravdu (objektivní realitu) celého vesmíru a tuto pravdu pravdivě sdílela s nějakou *entitou inferiorní*, která je s *entitou absolutní* ve vztahu. – *Inferiorní entita* by totiž *entitu absolutní* (objektivní realitu) mohla měnit - a to je rozpor. (Obdobný princip je i základem Gödelova argumentu). *Absolutní entita* tedy může existovat jen v *neprojevení* (v potenci). Jakmile se absolutní entita pokusí projevit (tím, že vznikne *inferiorní entita* s kterou naváže vztah), *entita* se nám rozmlží do sféry „pravdě-podobnosti“, či „neurčitosti“, do *sféry potenci*, v jakési *apeiron*.

Analogií se dostáváme i k problémům s determinací, osudem a *svobodnou vůlí*. Protože po projevení *absolutna* (objektivní reality) *absolutno* zaniká, po projevení zaniká i princip *absolutní determinace*.

Kabalisté proto rozeznávají 3 druhy „absolutna“

1. Ein - nic
2. Ein sof – neomezenost (všechno)
3. Ein sof or – osvícená (zodpovědná) neomezenost , *pravé jsoucno*

Ein a Ein sof jsou možné před projevením. Ein sof or jsou předchozí ve vzájemném vztahu, ve vzájemném projevení. Žádný z pólů (ein i sof) však již nejsou absolutní a soběstačné. Vzniká to, co zveme jsoucno, *opus magnum*, světlo vtrysknuté do temnot, život, ein sof or – ten je však rozšířením a zároveň sjednocením principů předchozích.

Ein a Ein sof jsou tedy tím, co zveme *objektem* a *subjektem*. Před projevením však ještě neexistuje vztah Ein sof or. Díky tomu nemůžeme *subjekt* a *objekt* od sebe jakkoliv rozeznat. Tuto skutečnost popisuje i první teze *Smaragdové desky*. „*To, co je dole, je jako to, co je nahoře, a to, co je nahoře, je jako to, co je dole, aby byly dokonány zázraky jedné věci*“. Ein a Ein sof jsou dvě pojetí téhož. Ve chvíli, kdy mezi sebou naváží vztah, začnou se diferencovat na *subjekt* a *objekt*.

Hermetici nazývají objekt *mikrokosmem* a subjekt *mikrokosmem*. *Makrokosmos* je v křesťanském pojetí *Bohem Otcem*, a *mikrokosmos Bohem Synem*. .

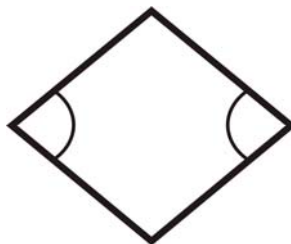
Je velmi nesnadné psát o těchto věcech ... a ještě těžší je nějak je vysvětlit. Pro osvětlení této problematiky užívá hermetismus celou řadu podobenství.²³ Mnohé z nich jsou psány právě symbolikou *ptačího jazyka*, aby se zabránilo jejich profanaci. Nebudu principy hermetické syntézy detailně rozebírat a mnohé nechám na čtenářově bádání.

Kabalisté říkají, že Ein se následkem své vnitřní rozporuplnosti (nic²⁴, které „jaksi je“) zrcadlí samo v sobě. Tento „obraz“ dává vzniku Ein sof (nic v ničem je vším ve všem). Co je však obraz a co předloha? A pokud by se předloha v ničem nezrcadlila, byla by vůbec předlohou? Byla by

²³ Např. pohádky O Šípkové Růžence, O Sněhurce, či Kráska a zvíře jsou přetransformovaná chrámová magistéria. Více např. v Apuleiově Zlatém oslu – kolik zlidovělých pohádek můžeme v tomto antickém románu objevit?

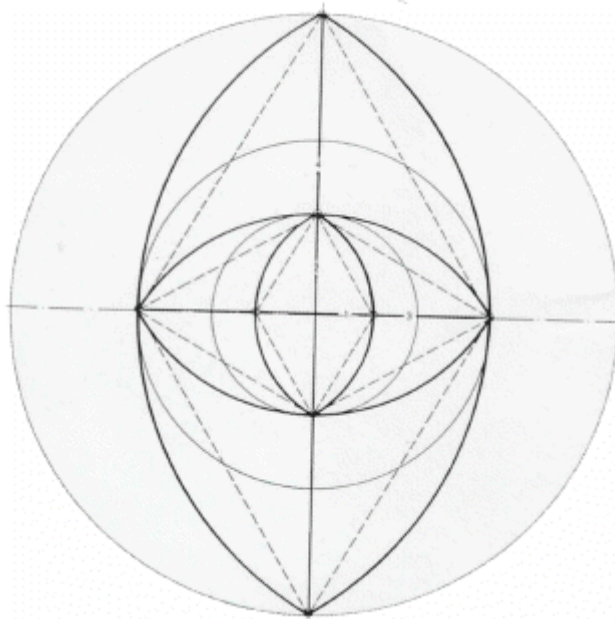
²⁴ Pravou „*nicotou*“ není *prázdnota*, ale *neurčitost*. „*Prázdnota je*“ – známý paradox – *nicota* v tomto případě má již formu (byť bez látky). Neurčitost však může být zdrojem „šumu“ (kvantového, či kabalistického ohnivého šin – šššumění života).

vůbec nečím (vším - Ein sof)? Podstata pravého jsoucna v pojetí hermetickém je tedy jaksi „superponována“. Je tedy jak v *mikrokosmu*, tak i v *makrokosmu* zároveň. Tento „akt superpozice“ však dá vzniknout osobě třetí. Hermetik Jakub Böhme používal k vyjádření těchto principů tohoto symbolu:

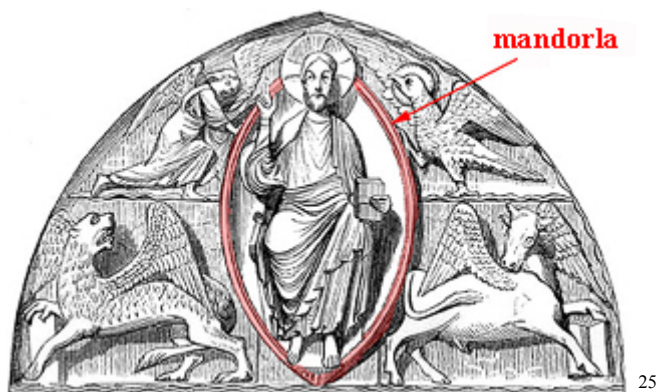

Symbol jsou dvě zřítelnice, které do sebe vzájemně nazírají. Jde o zřítelnici *mikrokosmu* a zřítelnici *makrokosmu*. Právě jsoucno je *akt pohledu, vztah*, mezi zřítelnicemi.

Symbol Jakuba Böhma je analogií známého znaku *vesica pisces* alias *mandorly*.

Následující obrázek znázorňuje magistérium v širším kontextu – tři principy Divina znázorněný zmrtvýchvstalým Kristem (póly a střed mandorly) a čtyři živly.

²⁵ <http://www.pitt.edu/~medart/image/glossary/mandorla.jpg>

A vesica pisces ještě jinak - v logu legendární okultní zednářské lóže O.T.O.:

26

Princip vztahu mezi *mikrokosmem* a *makrokosmem* bývá uvnitř *zřítelnic* v hermetické ikonografii znázorněn několikerým způsobem. Uvedu některé z nich:

1. Marie Panna, Mater Matéria, Isis, matrix, černožem, půda osetá Osiridovým semenem (osení – osiris - osít); někdy znázorněná s Kristem v lůně (Luna, měsíc, srpek měsíce, znak Isis), samotná „oploďná panna“ je mater materií (sama je onou vesicí pisces, v lem své mandorly roucho panny (roucho ISIS) často přechází) pro člověka - Boha
2. Vzkříšený Ježíš Kristus - s tělem oslaveným
3. Holubice – jako symbol ducha svatého

Mandorla samotná je ženským symbolem. Znázorňuje „vstup do ženy“. Rámec, který vytváří, je Mater Materia – „matka hmota“ – hmotný rámec. Svět uvnitř „stýdkých pysků“ (pysky - pisca, „píča“, ryba, pesach,) je svět vztahů, které propojují *makrokosmos* s *mikrokosmem*. Tímto světem je svět třetí Božské Osoby – svět Ducha Svatého. Tvar mateřské mandorly je tak podobný lidské zřítelnici.

Marie Panna počala z Ducha Svatého. Tělo vzkříšeného Krista působí na hmotný svět skrze Ducha Svatého, Holubice – sama o sobě symbolem Ducha Svatého (směřující hlavou k eucharistickému Kristu v podobě hostie s kalichem).

Studiem této symboliky se čtenář může dopracovat k zajímavým analogiím.

Mikrokosmos se zrcadlí v *makrokosmu* a *makrokosmos* v *mikrokosmu*. Vzájemné zrcadlení, ony „neviditelné paprsky“ jenž vycházejí ze zřítelnic, tedy dávají vzniku třetí osobě – Duchu Svatému.

Ovšem *pravé jsoucno*, jako Opus Magnum, vzniká až sjednocením všech „Tří Božských Osob“

Shrňme si tedy předešlé ještě jednou:

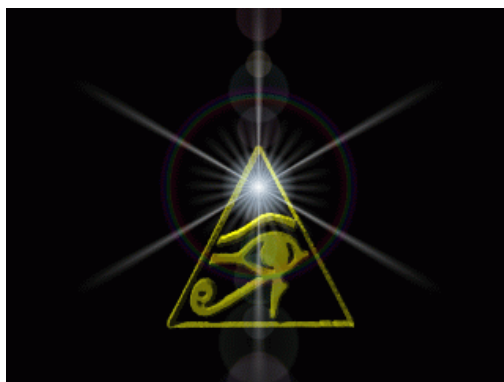
1. Prapůvodcem je nepoznatelná jednota – *neprojevené absolutno* – *makrokosmos* - jakési apeiron – je pasivní²⁷, v neprojevení, vnitřně paradoxní a rozporuplné (rozpadá se v tetragrammaton), z našeho pohledu (po projevení) není bodem, ale sférou neurčitosti, jde o biblického *Boha Otce*.

²⁶ www.oto.se

²⁷ Zajímavé jsou z tohoto pohledu meditace o Bohu jako ženě. Pasivní princip je oním „pravodstvem“.

2. Následkem vnitřního rozporu se *Jednota zrcadlí sama v sobě*, a tuto skutečnost projektuje do své bipolarity – projektuje princip *Boha Syna* – relativních absoluten - *mikrokosmu*. V této chvíli však nelze ještě rozpoznat, kdo je *Synem* a kdo *Otcem*.
3. *Syn* patří na *Otce* a *Otec* na *Syna* – aktem tohoto „patření“ je vztah. „Syn se nadechne a zvolá – AHA!“ - Akt pochopení různosti i identity, akt údivu. (V buddhismu je pochopení znázorněno sedmým zachechtáním). V této chvíli se utváří vesmír, život, myšlení, kabalistické šin. Začíná pohyb jako následek působení Ducha Svatého.

Tato Trojice pak tvoří v pojetí hermetismu *nejvyšší bytost universa*, která byla v Egyptské symbolice znázorněna okem *Hora*.²⁸

Jde o Opus Magnum, *pravé jsoucno*. Toto *jsoucno* má ale díky své podstatě „kognitivní charakter“ a není hodnotově neutrální.

Hermetické pojetí *jsoucna* můžeme tedy zkoumat ze tří aspektů. Z aspektu *objektu*, *subjektu* – a jejich vzájemného *vztahu*. Resp. ze všech těchto pohledů najednou!

***Jsoucno* v pojetí hermetismu tedy není tedy nikdy ryze objektivní. Svým pohledem (jenžto je pohledem inteligentním) *jsoucno* přetváříme v samotné *esenci*. Každé *jsoucno*, které pomocí rozumu subjekt pojme, se změní. Přijme do sebe něco z nás. Toto je přetváření pomocí slova – Logos – jako nejvyšší magie (viz. theurgie).**

3.3.1.2 Dodatek:

Objekt jsme si navykli vnímat jako jednotu. Proč není analogicky jednotou i subjekt?

Objekt není po projevení jednotou, je *sférou možností (potencí)*. Proto není ani subjekt jednotou (jediným).

Objekt je podle hermetismu před projevením „*ničím*“. Toto je zajímavý aspekt, z kterého leze mráz po zádech.

Vesmír, ve kterém by byl pouze Bůh, který se jen „vznáší nad temnými vodami“, je tedy v tomto pojetí nesmyslný. (Můžeme myslet mnoho různých bůžků, kteří by byli v aktu sebeukojení zakletí uvnitř svých malých vesmírcích. Protože by tito bůžkové nechtěli s nikým a s ničím jiným navázat vztah než sami se sebou, byli by si vzájemně inerciální. Díky tomu by nebylo síly, která by dokázala popřít jejich dokonalost. Rozpínali by se ve svém malém světě a jejich vůle by objímala vše, co by se uvnitř nacházelo. Tito bůžkové by byli sice absolutní vůči svému malému světu, ale nikdo jiný by tuto dokonalost nezpozoroval).²⁹ Dobrovolné sebeomezení proto dává tušit i jakési - propojení,

²⁸ Mrtvý Bůh Otec - Osiris se po svém vzkříšení vzdává vlády ve prospěch svého Boha Syna - Hora. Odchází a vládne podsvětí. Vlády nad hmotným světem se ujímá Bůh Syn – Horev.

²⁹ V tomto pojetí je tedy samotné *poznání* aktem ***sebeomezení***. Jde o základní příčinu karmického principu. *Poznání* je příčinou „sebeomezení“ *Jednoty* (absolutna) – a díky tomu vznikuvší svobodné vůle (*následek omezení*) ve spojení se zodpovědností (*následek poznání*)

neinerciálnost, závislost... jakýsi zvláštní druh „absolutní neabsolutnosti“, resp. bodu, který se „v touze po opravdové *absolutnosti*“ projektuje v universální relativistickou mnohost³⁰

Uvykli jsme si Boha vnímat jako bytost, která si vystačí jen sama se sebou. Možná je ale tento pohled mylný. Možná, že právě poznání smyslu života (a jsoucna) je v celkem jednoduchém principu – každá myslící bytost (či princip) potřebuje protipól, aby mohla poznávat (tím, že s protipólem utvoří vztah).

Vezměme na mysl entitu, která je dokonalá. Ve své dokonalosti by taková bytost nemohla nalézt ničeho, co by vlastně mohla ještě poznat. Díky tomu by taková bytost nemohla být považována za myslící – Svou dokonalostí by ztratila něco, co má i tak nuzné stvoření, jakým je člověk – myšlení (či rozum; navíc tyto principy považujeme za podstatu člověka) - tj. pokud už tedy člověk jednou je, nemůže takovou bytost považovat za dokonalou. Toto je v tradičním vnímání kausalitity paradoxní. (Dokonalost nakonec popře sama sebe, obdobný princip jako v Gödelově argumentu).

Gödelův argument nám může pomoci osvětlit další aspekty. (Analogie můžeme nalézt i v hypotéze kontinua od Georgie Kantora). Gödelův teorém neúplnosti říká, že každý formální systém (v našem pojetí formalismu) je buď neúplný, nebo nekonsistentní. Jestliže je nějaký formální systém neúplný, potom existují výroky v rámci tohoto systému, u nichž nemůže být prokázána platnost ani neplatnost ('pravda' nebo 'nepravda') v rámci tohoto systému.³¹

V našem pojetí formalismu tedy nemůžeme myslet konzistentní všeobjímající Jednotu. Resp. vždy bychom mohli nalézt soubor algoritmů, které by „absolutní“ entita v sobě neobsahovala. Toto téma rozebírá např. i slavná trilogie Matrix. – Neo je právě oním „souborem funkcí, algoritmů“, které se „vylučují“ ze souboru algoritmů „všeobjímajícího“ Matrixu.

Podle hermetismu je právě toto důvodem, proč se z makrokosmu neustále „odštěpují“ nové a nové unikátní mikrokosmy. Ty však před tím nebyly v makrokosmu obsaženy. Lze jich proto možno myslet nekonečné množství. Fenomén života je pro hermetiky vzájemné spájení (poznávání se) makrokosmu s mikrokosmem (za zprostředkování Ducha Svatého). Tím Jednota dostává nových kvalit. Tento proces proto není nikdy ukončen a v makrokosmu není předem obsažen.

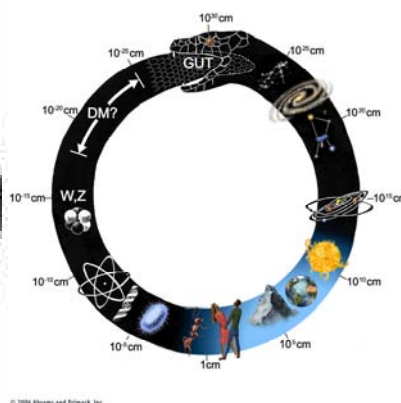
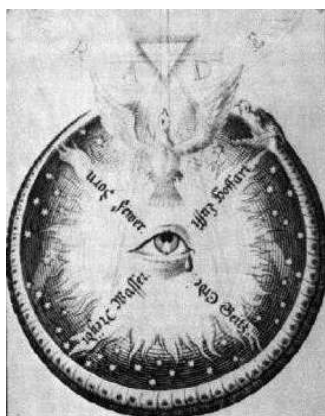
Tak bytost universa neustále roste a mohutní.

Staří alchymisté měli krásnou „říkanku“, kterou tyto procesy vyjadřovali:

*Draco interfecit se ibsum,
impregnat se ibsum,
maritat se ibsum.*

Což znamená: *Drak sám sebe pojídá, sám sebe oplodňuje, sám se sebou se žení*³².

Tomuto Draku říkali Uroboros. Zde jsou některá jeho vyobrazení:

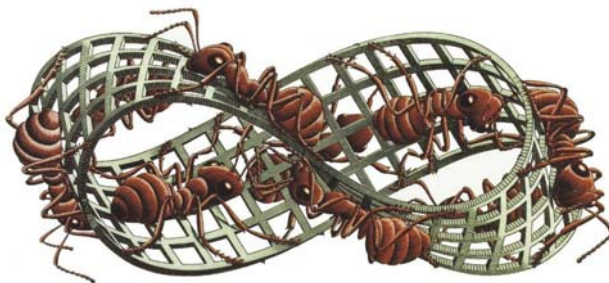

³⁰ Mnohost bodu = prostor

³¹ S pomocí zdroje: <http://sweb.cz/holbachia/texty/jine/ctime.htm>

Povšimněme si symbolu Urobora se znakem Ein a Ein sof. Kruh je symbol nuly - Ein. „Sebepojídání“ Urobora dává však tušit nekonečnost (neukončenost) – Ein Sof.

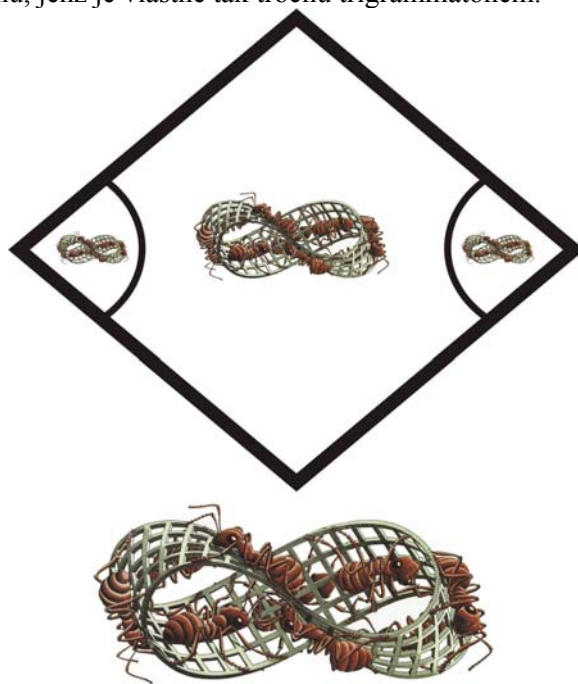
Pokud posuneme rovinu pohlížení Urobora, můžeme získat symbol nekonečna – „ležaté osmičky“:

Symbols, které používáme pro vyjádření nuly (Ein) a nekonečna (Ein sof), vznikly právě ze zobrazení Urobora.

Povšimněme si, že podstatou Möbiovy smyčky nejsou mravenci, ale: **dvojrozměrný prostor utvářející rekurzivní sebevstah, uložený ve třírozměrném prostoru**. Ať jedno, či druhé, jsou prázdným prostorem. Podstatou je vztah. Doporučuji v této souvislosti přemýšlet nad strunovou teorií.

A nyní ještě jeden obrázek, který znázorňuje trojnost božích osob a jejich čtyřživlovou charakteristiku vzájemného zrcadlení. Jde o slavnou problematiku kvadratury kruhu (skrže trojnost), či tajemství tetragrammatonu, jenž je vlastně tak trochu trigrammatonem.

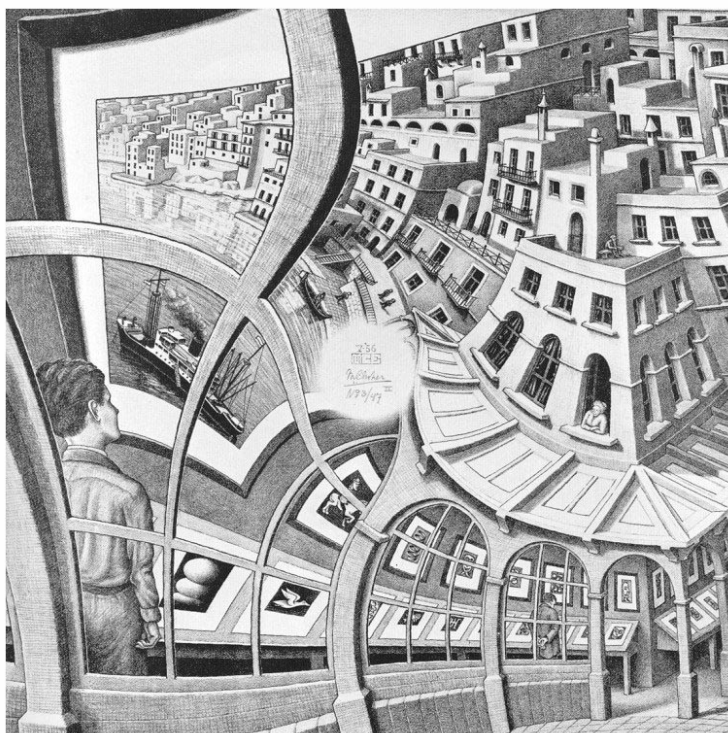
3.3.2. O dynamisaci vůle.

Z pohledu *mikrokosmu* je *makrokosmos* objektem a *mikrokosmos* subjektem. Z pohledu *makrokosmu* je *makrokosmos* subjektem a *mikrokosmos* objektem (sférou utváření makrokosmu). Zároveň je *makrokosmos* *mikrokosmem* a *mikrokosmos* *makrokosmem*. Tyto vztahy mají živlovou analogii. Tudíž z pohledu *mikrokosmu* je vnitřek *makrokosmu* aktivní a vnějšek pasivní, vnitřek

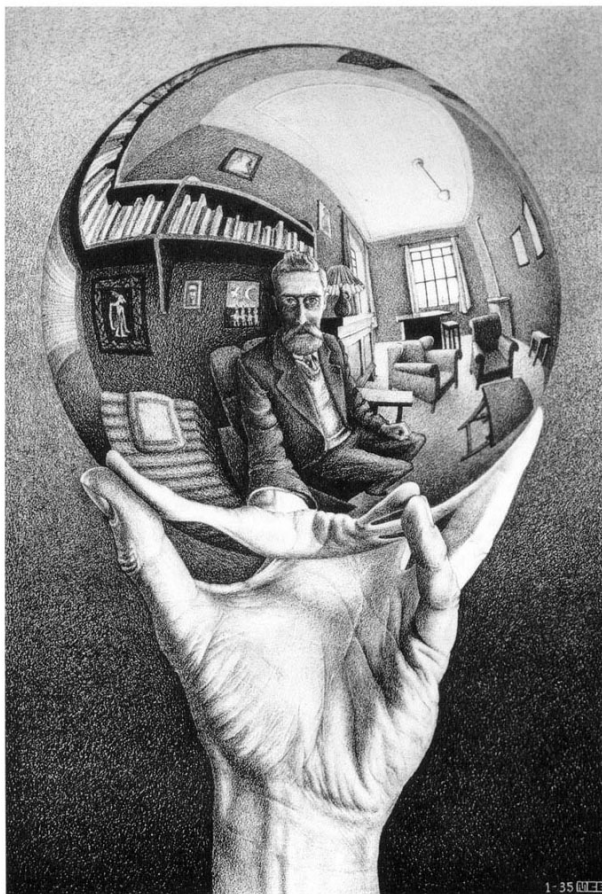
mikrokosmu pasivní a vnějšek aktivní. Z pohledu *makrokosmu* je tomu naopak. Takže z pohledu *mikrokosmu* je existence realitou, do níž *makrokosmos* aktivně nezasahuje. *Makrokosmos* tvoří jen sféru potenci (dynamis) této reality. *Makrokosmos* však z pohledu *mikrokosmu* aktivně tvoří *dynamis* (moc) druhé *Božské Osoby* – *mága*. Mág pak svou aktivní (reálnou) složkou propojuje svou vnitřní *dynamis moci* s pasivní schopností makrokosmu „být přetvářen“ pomocí *svobodné zodpovědné vůle* (*Ein sof or*) a tak je schopen přetvářet *horizont svého budoucího utváření*. A analogicky naopak. *Opus Magnum* je podstatou tzv. magické *dynamizace vůle*. Ta stojí v pozadí různých „zázračných schopností mágů“. Má však rovněž základní existenciální význam pro každého z nás.

Podstata *pravého jsoucna* (nikoliv jen v existenci či potenci) je pak ukryta v samotném *prožitku* procesu utváření (poznávání, sebeuvědomění). Podstatou *Opus Magnum* je pak *Horovo Oko* (vzniklé z duality *makro* a *mikrokosmu*, jenž jsou ve vzájemném vztahu skrze *Ducha Svatého*) Toto je tajemství *Velkého paradoxu*.

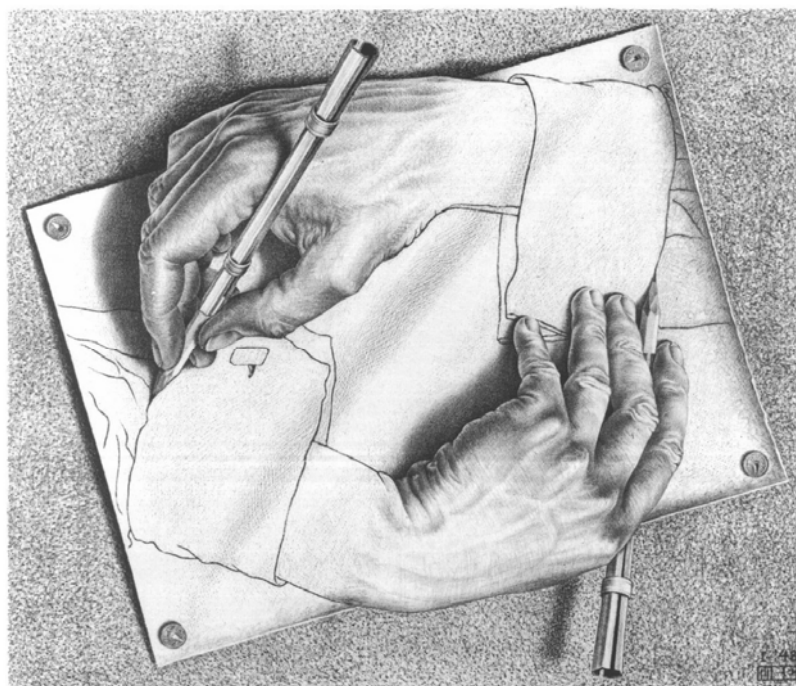
Ten je krásně zachycen na obraze M.C.Eschera. Obrázek zachycuje proměnu *subjektu* v *objekt* a naopak – resp. jejich vzájemnost.

Dále uvádím obrázek od Eschera, který bychom s výše uvedeným výkladem mohli nazvat „AHA!“ V křišťálové kouli se zrcadlí celý okolní svět (tak, jako se celý svět zrcadlí i v té nejobyčejnější kapce rosy –Böhme)

Drak v pojetí Eschera - Drak sám sebe požívá, sám sebe oplodňuje, sám se sebou se žení:

3.4. *Magie* jako *moc* přetvářet svůj horizont.

„...každé uskutečnění je samo mocí, samo potenciálním prostorem, který nějak stojí v napětí vůči horizontu. Uskutečnění "mění situaci" - mění vztah k podobě pravdy, i podobu pravdy samé, samotný horizont“ – Z. Neubauer.

Mít *moc* pro *mága* znamená především mít *moc* nad sebou samým. Stará hermetická moudrost praví „Poznej sám sebe, potom poznáš vesmír a jeho Bohy“. Objekt se zrcadlí v nás, (in)formuje nás, a vytváří *vztah*. Rovněž my působíme na *objekt* a snažíme se jej přizpůsobit svým konáním – tvoříme *vztah*. Vzniká *společný sémiotický prostor* vzájemného „zrcadlení se“. Opět si pomůžu obrázkem p. Eschera.

Pro *Mága* neexistuje přesná hranice mezi *subjektem* a *objektem*. Vše se vzájemně prolíná. *Subjekt* je doplňkem funkcí individuálního *objektu* (který v *objektu* není obsažen). Mít *moc* nad sebou samým znamená rovněž mít jistou *moc* nad *objektem*, který nás projektuje. Pokud zasahujeme v disharmonii s *objektem* („objektivní realitou“), působíme tím i proti nám samotným. Působcem této dynamické kausalit je *třetí Božská Osoba*. Ta se na nejnižším stupni vývoje přírody projektuje jako *vztah* (fyzikální) kausalit (nejníže jako zákon akce a reakce), výše jako *zákon karmy* a nejvýše jako princip *zodpovědnosti*.

Pojem *zodpovědnosti* dává tušit jistou pasivitu, zdržení se akcí „nespoutané svobodné vůle“, která ji na první pohled jakoby vnitřně popírá. To je pro *mága* zajímavým předmětem meditace. *Zodpovědnost* se vztahuje vůči konkrétnímu horizontu (je s ním v harmonii). Prakticky to znamená, že horizont je atraktorem dějů a „nespoutanou svobodnou vůlí“ k sobě nutně přitahuje. Je toto determinismus? Ne, je to jen rámec konání. *Zodpovědné* akty totiž umožňují kvalitativní změnu existence a vytvoří další horizonty utváření. *Zodpovědnost* je tedy aktem svobody.

Mág cvičí způsoby, které mu dovolují zodpovědně posunout samotný horizont – to se mu však nepodaří bez *syntézy horizontu (objektu)* s vlastním *subjektem* (skrže uskutečnění). Spájí *zodpovědnost* se svou *svobodou* (pomocí kvintesence) v *moc* – *Ve Svobodnou Vůli*. Pak může měnit horizont.³³

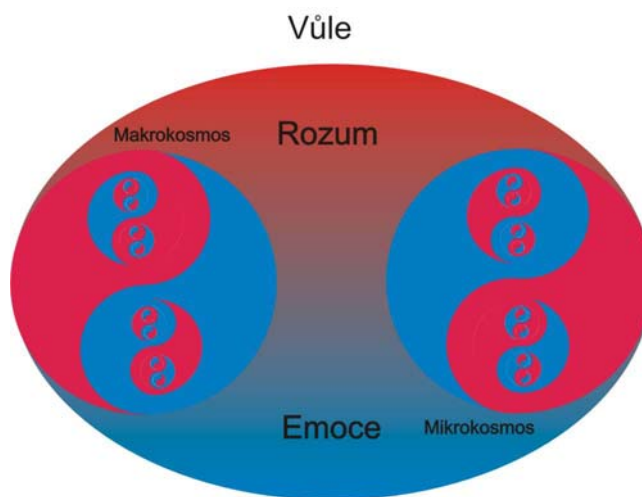
³³ Dokáže měnit příčiny dějů.

Svobodná (zodpovědná) Vůle je tedy ono určení neurčeného (apeironu) – oním aktem existence. Existence tedy není hodnotově neutrální.

Hermetismus tedy povyšuje život na úroveň samotného *Božství*. Živé bytosti se tak stávají tvůrci *Universa*.

3.5. Konstrukce Horova Oka jako symbolu Universa.

Tento princip „*patření na*“ jako *Vůle* syntetizující *Rozum* s *Emocí*, *potenci s existencí* (a *svobodu se zodpovědností*) ve *Smysl* jako *pravého jsoucna*, znázorňuji na následujícím schématu:

Jak si čtenář mohl povšimnout, pozměnil jsem strukturu symbolu Jin Jangu. Ve skutečnosti má totiž právě tento charakter. Barevná shoda živlů Jin a Jangu s Rozumem a Emocí je záměrná. Povšimněme si fraktálovitého charakteru schématu. Doporučuji v tomto směru polemiku nad neukončeností, nekonečnou složitostí – či vlastností fraktálů v mikro- a makroměřítku, nad fraktálovitostí galaxií a lidského mozku, nad podstatou imaginárních čísel tak, jak jsem v práci naznačil a jejich vztahu ke konstrukci fraktálů, nad potenci a existencí, nad podstatou kvantového šumu, nad Penrosovou hypotézou mozku jako kvantového počítače apod.

3.6. Opus Magnum

Smysl je analogií Vědomí, Vědomí analogií Vůle, Vůle je analogií Života a Život je analogií Jsoucna – a naopak.

4. Závěrem

Smyslem mé práce bylo podat koncept Magie jako zajímavou alternativu pohlížení na svět. Zdaleka jsem neobsáhl celou její problematiku. Zmínil jsem se ve stručnosti jen o základních principech Magie. Velkou překážkou v práci mi byla vhodná terminologie. Hermetismus má oproti klasické evropské filosofii jak jiný způsob vyjadřování, tak i jiné axiomy. Tuto práci jsem tedy pojal jako úvod do problematiky. Na čtenáři potom záleží, zda-li se rozhodne zkoumat jednotlivé problémy na vlastní pěst.

5. Hlavní zdroj: (kromě zdrojů uvedených v poznámkách)

<http://www.grimoar.cz/obsah.php?>

